Aan de Goudse Adviesraad Sociaal Domein
t.a.v. de secretaris dhr. G.C.Lodder
secretaris@gasd.nl

Bezoekadres
Huis van de Stad, Burgemeester Jamesplein 1

Postadres
Postbus 1086, 2800 BB Gouda

afdeling	telefoon	gouda
Maatschappelijk beleid	14 01 82	25 oktober 2023
contactpersoon	uw kenmerk	zaaknummer
S.J. den Hoedt	-	
onderwerp		verzonden
reactie op advies Verordening en Regeling Re-integratie 2023		7 november 2023

Geachte leden van de Goudse Adviesraad Sociaal Domein,

Op 21 oktober jl. hebben wij uw advies ontvangen inzake de Verordening en Regeling Re-integratie 2023. In deze brief willen wij reageren op het door u uitgebrachte advies. Eerst geven wij een algemene reactie op uw advies. Vervolgens gaan wij in op uw specifieke adviezen.

Algemene reactie
Allereerst willen wij u hartelijk danken voor het gedegen en grondige advies dat wij van u hebben ontvangen. Uw betrokkenheid bij dit onderwerp waarderen wij zeer, wat onder andere tot uiting kwam in de toelichtende gesprekken die wij tijdens het adviestraject gevoerd hebben. Deze gesprekken hebben wij als bijzonder constructief ervaren. Zoals wij hebben aangegeven, is de gemeentelijke beleidsvrijheid in deze beperkt. De Participatiewet en het onderliggende Breed Offensief kent strakke landelijke kaders en voorwaarden, welke in de modelverordening en handreiking van de Vereniging Nederlandse Gemeenten nader zijn uitgewerkt. Conform het Goudse beleid, volgen wij deze modelverordening. Om de beperkte beleidsruimte eenduidig in te vullen, is deze verordening en regeling afgestemd met de andere gemeenten binnen onze arbeidsmarktregio Midden-Holland, het WerkgeversServicepunt en het sociaal ontwikkelbedrijf Promen. Dit zorgt voor heldere en eenduidige regels voor werkzoekenden en werkgevers in deze regio.

In uw advies zien wij een aantal vragen en veronderstellingen terug, die om een nadere toelichting vragen. Dit doen wij onderstaand (onder *in aanvulling*). Ook geeft u enkele adviezen mee over de uitvoeringspraktijk. Wij menen dat deze in voldoende mate aan de orde zijn geweest in het gesprek met de gemeentelijk teamcoördinator en de teamleider van het talentontwikkelbedrijf bij Promen Mocht u op enig moment hierover toch nog nader met ons in gesprek willen, dan zijn wij altijd daartoe bereid. De inzet van re-integratie instrumenten en trajecten blijft maatwerk in het samenspel tussen professional en cliënt. De verordening en regeling bieden daarbij een ondersteunend kader.
Onze reactie spitst zich dan ook toe op uw opmerkingen op de verordening en regeling.

Advies 1: De GASD adviseert om alsnog een beleid te formuleren en vast te stellen waarop de verordening en regeling kunnen worden gefundeerd en hierbij gebruik te maken van ‘best practices’ elders.
Het re-integratiebeleid is alleen op hoofdlijnen in de nota Sociaal Domein opgenomen. Hier is expliciet voor gekozen, om in te kunnen spelen op de samenstelling van het bestand en de situatie op de arbeidsmarkt. Het maakt de uitvoeringsafdeling wendbaar en flexibel. Er wordt frequent geëvalueerd of de huidige re-integratie instrumenten en trajecten volstaan. Waar nodig worden hier aanpassingen in aangebracht in samenspraak met de contractmanager re-integratie. Deze praktische werkwijze volstaat. Het ontwikkelen van een algemeen re-integratiebeleid is in onze ogen dan ook niet nodig.

In aanvulling
Het klopt dat Gouda een hoger percentage huishoudens met bijstand heeft dan landelijk gemiddeld. Hiervoor zijn diverse redenen (zie bijgevoegde notitie 'Analyse oorzaken tekort BUIG 2023').
Dat Gouda minder re-integratie instrumenten lijkt in te zetten is een gevolg van de wijze van registreren. Gouda heeft de registratie van inzet van re-integratievoorzieningen in 2021opgeschoond en alle niet meer lopende voorzieningen uit de registratie verwijderd. Daarnaast registreert Gouda niet de inzet van de eigen 'consulenten werk' in de Statistiek Re-integratie. Dit verschilt per gemeente, sommigen doen dat wel en anderen ook niet, dus het is lastig met elkaar te vergelijken. Wel is duidelijk dat de 'consulenten werk' van cruciaal belang zijn in de begeleiding en ondersteuning van de cliënten. Dit zijn er nu 19 in Gouda, waardoor er ook tijd is om focus te hebben op bepaalde doelgroepen als jeugd, statushouders, arbeidsbeperkten en inwoners met multiproblematiek.

Advies 2: De GASD adviseert om de toegankelijkheid van de verordening te vergroten door een helderder structuur in de tekst aan te brengen, bijvoorbeeld door de opbouw van Waddinxveen te volgen.
In Gouda is het beleid om de VNG-modelverordening te volgen. Dit maakt de teksten wat meer juridisch en niet altijd even goed leesbaar voor een breed publiek. We zijn aan het verkennen op welke manier we dit soort stukken toegankelijker kunnen maken. In de gemeenten Waddinxveen en Krimpenerwaard is eerder de keuze gemaakt te gaan werken met een 'omgekeerde' verordening voor het hele sociale domein. Het vereist integrale besluitvorming om ook in Gouda volgens dat model te gaan werken. Om tegemoet te komen aan de wens de leesbaarheid te vergroten, is de hoofdstukindeling wat aangepast (naar het voorbeeld van Waddinxveen). Zo is beter zichtbaar welke voorzieningen voor welke doelgroep beschikbaar zijn.

In aanvulling
De doelgroep van deze verordening is de brede doelgroep van de Participatiewet. Sommige voorzieningen zijn voor specifieke doelgroepen binnen deze algemene groep.
U geeft aan dat deze verordening met name werkgeversinstrumenten bevat en dat instrumenten voor de doelgroep missen. Het is juist zo dat het instrumentarium voor de arbeidsbeperkten al ruim was en met deze wetswijziging nog verder is uitgebreid. Zo zijn er meer mogelijkheden voor jobcoaching en interne werkbegeleiding, meeneembare voorzieningen en intermediaire voorzieningen.

Advies 3: De GASD adviseert de stap richting de arbeidsmarkt aantrekkelijker te maken door de hoogte van de financiële prikkels te heroverwegen.
De gemeente Gouda benut de verruiming van de inkomstenvrijlatingen ten volle. Het Breed Offensief maakt sinds 1 januari 2023 meer bijverdienen al mogelijk. Zo is er een extra mogelijkheid tot inkomstenvrijlating bijgekomen voor arbeidsbeperkten (15% voor 6 maanden). Daarnaast kunnen mensen die weinig verdienen aanspraak maken op financiële ondersteuning van de gemeente via armoederegelingen die zijn opgehoogd tot 130%, met uitzondering van de individuele inkomenstoeslag. Dit is een ruimer percentage dan in veel andere gemeenten gehanteerd wordt. Het is dan in de beleving van het college ook niet nodig de hoogte van de financiële prikkels te overwegen.

In aanvulling
Een verordening over Re-integratie instrumenten is in onze ogen niet het middel om de eigen regie van de cliënten te vergroten. Dit neemt niet weg dat eigen initiatief en motivatie van cliënten van groot belang worden geacht en dat cliënten benaderd worden vanuit de gedachte hun talenten te ontdekken en te kunnen gaan inzetten. Hiervoor is veel gedaan aan o.a. de professionalisering van medewerkers blijvend doorontwikkelen.

Advies 4: De GASD adviseert om de behoeften en wensen van de cliënt, binnen de eisen van de PW een volwaardige plaats te geven in het re-integratietraject, bijvoorbeeld door het hanteren van het model 'samen beslissen'.
Het college onderschrijft het advies om zoveel mogelijk rekening te houden met de behoeften en wensen van de cliënt. Wij hebben kennis genomen van het model 'samen beslissen', dat vanuit de zorg nu ook in het domein van Werk en Inkomen wordt toegepast. We volgen deze (landelijke) ontwikkelingen (o.a. de resultaten van het onderzoek van het Arbeidskundig Kenniscentrum naar het toepassen van deze methodiek in het re-integratieproces) en kijken naar mogelijkheden om (elementen van) deze werkwijze in te gaan zetten.

De behoeften en wensen van de cliënt worden al meegenomen in het plan van aanpak, dat de consulent opstelt samen op met de cliënt. In het cliëntervaringsonderzoek Werk en Inkomen worden ook vragen over re-integratie gesteld. De resultaten van het onderzoek over 2022 zijn in het najaar 2023 met de GCR gedeeld en besproken. Zo hebben cliënten vaker dan voorgaande jaren het idee dat het traject goed past bij wat zij kunnen en willen (76% t.o.v. 72% in 2021)

In aanvulling
Deze verordening en regeling richten zich in eerste instantie op re-integratie richting (betaald) werk. Er zijn meer trajecten, onder andere de routes bij Promen en branchetrajecten bij het WerkgeversServicepunt, die ingezet kunnen worden om stappen te maken richting betaald werk. Ook wordt samen met Promen en dagbestedingslocaties een pilot uitgewerkt om simpeler te kunnen switchen tussen dagbesteding en meer arbeidsmatige activiteiten.

Advies 5: De GASD adviseert het beleid meer toe te spitsen op de uiteenlopende capaciteiten en behoeften van de diverse doelgroepen. Dit betekent dat ook met meer partijen moet kunnen worden samengewerkt zoals bijvoorbeeld het Sociaal Team. Het houdt ook in dat Gouda meer inzet op sociale activering waaronder het toepassen van de Participatieplaats of vrijwilligerswerk.
Uit bovenstaande antwoorden blijkt al dat er specifieke ondersteuning is voor specifieke doelgroepen, zoals jongeren, statushouders, NUG-ers, arbeidsbeperkten, etc.
In de begeleiding richting werk of activering wordt met veel partijen samengewerkt. Dit zijn er te veel om in de verordening te benoemen. Begin 2023 zijn ook 2 extra participatieconsulenten aangesteld voor klantgroep 4. Zij zijn specifiek gericht op activering en participatie in de Goudse samenleving.

In aanvulling
Ruim 250 inwoners hebben het Werkcafé in Gouda dit jaar bezocht. De bezoekers komen uit diverse doelgroepen; deels uitkeringsgerechtigden, maar ook jongeren, NUG-gers, Oekraïners e.d. Via het Werkcafé (en ook direct) kunnen bezoekers gebruik maken van de dienstverlening van het WerkgeversServicepunt, het Regionaal Mobiliteitsteam en het Leerwerkloket. U bent van harte welkom op dinsdagochtend een kijkje te komen nemen in het Werkcafé.
Door middel van Ontdek Je Talentdagen en banenmarkten is er specifieke aandacht voor doelgroepen zoals 50-plussers, anderstaligen en arbeidsbeperkten.

Advies 6: De GASD adviseert om de samenwerking binnen het WSP te verbreden met partijen die vanuit de Wmo ondersteuning bieden aan uitkeringsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt of aan NUGgers, zoals vormen van dagbesteding, arbeidsactivering en vrijwilligerswerk.
Deze brede samenwerking bestaat al. Het WSP fungeert als sluitstuk richting de arbeidsmarkt. Hierin werken de gemeenten, het UWV en de ontwikkelbedrijven samen. Ook de uitzendbureaus vervullen hierin hun rol en zijn wekelijks aanwezig bij het Werkcafé. In het traject voorafgaand aan matching wordt ook met diverse (zorg)partijen samen gewerkt, zoals dagbestedingslocaties, het Sociaal Team en GGZ. Wanneer een werkzoekende arbeidsfit is, wordt geschakeld met het WSP.

In aanvulling
Bij de besluitvorming over het verslag van de doeltreffendheid van het re-integratiebeleid is in opdracht van de gemeenteraad verzocht het oordeel van de GASD mee te nemen. U geeft aan deze rol niet te hebben. Deze passage is dan ook geschrapt.

Artikelsgewijze opmerkingen, vragen en adviezen

Artikel 3 lid 1 Samenwerkingspartners
De samenwerkingspartners zijn inderdaad breder. Uw tekstaanpassing (‘De gemeente werkt samen met de partners van de arbeidsmarktregio Midden-Holland en met lokale partijen om de doelgroepen van deze verordening te ondersteunen naar passend werk of sociale activering’) is overgenomen.

Artikel 4 lid 1 en 2 Voorzieningen voor cliënten met een korte en met een lange afstand
U adviseert de aan de modelverordening ontleende tekst niet over te nemen en te kiezen voor een formulering waaruit duidelijk en eenduidig blijkt welke doelgroepen in ieder geval voor welke voorziening in aanmerking komen. Met de indelingsaanpassing naar aanleiding van uw advies 2 (zie boven), wordt hieraan tegemoet gekomen. Artikel 4 lid 1 en 2 komt daarmee te vervallen.

Artikel 7 lid 1 Werkstage
U adviseert het instrument Werkstage voor een bredere doelgroep mogelijk te maken met het oog op werkhervatting en omscholing. In principe staat dit instrument ook open voor de brede doelgroep. Het doel van een werkstage is het opdoen van werkervaring of het leren functioneren in een arbeidsrelatie. Dit is vooral nuttig voor de groep met een langere afstand tot de arbeidsmarkt. Voor mensen die minder lang niet gewerkt hebben, past een detacheringsbaan of scholing vaak beter.

Artikel 8 lid 1 Sociale Activering
U adviseert het instrument Sociale activering ook open te stellen voor personen die in de toekomst mogelijk geen algemeen geaccepteerde arbeid kunnen verrichten
Sociale activering staat ook open voor deze personen. De begeleiding aan cliënten uit klantgroep 4 is bijna volledig gericht op activering en participatie en niet op (betaald) werk.

Artikel 11 Participatieplaats
U adviseert de mogelijkheid van het inzetten van de Participatieplaats en van het verhogen van de beloning. De afgelopen periode is deze voorziening in Gouda niet ingezet, omdat er gebruik kon worden gemaakt van andere instrumenten, zoals werkstage en proefplaats. De participatieplaats blijft echter ook de komende periode weer beschikbaar om in te zetten afhankelijk van het oordeel van de consulent in samenspraak met de cliënt. De vergoeding is regionaal afgestemd en naar de mening van het college passend, in ogenschouw nemend de andere vormen van werken met behoud van uitkering, waarvoor geen premie wordt verstrekt.

Artikel 16 Uitstroompremie
U adviseert een hogere premie toe te kennen en om de premie automatisch toe te kennen aan (ex)cliënten die hiervoor in aanmerking komen. De hoogte van de uitstroompremie is regionaal afgestemd en conform het huidige bedrag, Zoals onder advies 3 is aangegeven, wordt al ingezet op een ruime vrijlating van inkomsten. De cliënt wordt meermaals gewezen op deze premie.

Tot slot
Wij hopen u met deze reactie en nadere toelichting voldoende te hebben geïnformeerd. Zoals bovenstaand aangegeven zijn we altijd bereid nog nader in gesprek te gaan over de re-integratie in Gouda.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Gouda,
de secretaris, de burgemeester,

Drs. R.C. Bakker mr. drs. P. Verhoeve

Bijlagen:
1. Notitie Analyse oorzaken tekort BUIG 2023
2. Notitie Maatregelen tekort reductie BUIG 2023
3. Raadsmemo BUIG tekort 2023